

GAZETA TRANSILVANIEI

ZIAR POLITIC NAȚIONAL.

ABONAMENTUL:

Pe un an . . . 24 Cor.
Pe o jum. de an 12 "
Pe trei luni . . . 6 "

Pentru România și străinătate:

Pe un an . . . 40 lei.
Pe o jum. de an 20 "

TELEFON Nr. 205.

REDAȚIA
ȘI ADMINISTRAȚIA
Târgul Inului Nr. 20.

INERATIBILE
se primesc la administra-
ția. Prețul după tarif
și învoială.

Manuscrisele nu se în-
napoiată.

Pilda statelor culte.

— Falsurile d-lui Tisza. —

De Dr. Valer Moldovan.

III.

Destrăbălarea politică din Fran-
cia ar fi să fie argumentul cel mai
ponderos al contelui Tisza în po-
triva sufragiului universal.

După datele lui statistice par-
ticide din dreapta, pronunțat cle-
ricale ar reprezenta numai 9% a
mandatelor. Pe când 19% cad
în favoarea radicalilor și 43% în a
socialiștilor.

Din restul de 29%, republi-
canii, cari păstrează încă tradițiile
nobile ale liberalismului francez,
abia fac 8% pe când celelalte 21%
sunt deasemenea grupări pronunțat
radicale.

Parcă văd pe burghezul sau
pe proprietarul de pământ ungar
cum i-se scoală părul măciucă la
cețirea acestor cifre „grăitoare“.

Națiunea politică de azi a
gentry-ilor, adăpostită după murii
legii electorale în vigoare și care
se îngrozește și numai la gândul
unui partid socialist de 20—30 de
deputați, să fie atât de nebună să
se arunce însăși în prăpastia sigură
a sufragiului universal?

Atât i-ar mai trebui Ungariei
ca să se umple parlamentul cu
vre-o 300 de deputați radicali și
socialiști ca în Franța!

Slavă ție nemuritorule Tisza,
că ne-ai luminat! Jos cu sufragiul
universal! Mai bine moartea decât
să facem un astfel de salt în besna
— socialistă.

Tisza își cunoaște perfect pub-
licul cetitor. Înaintea lui și în
lipsa unui spirit critic acest public
ia de buni toate afirmațiile cu-
tezate ale lui Tisza.

Argumentul scos din stările
politice ale Franței însă nu e mai
puțin nenorocos decât cel privitor la
Germania.

Nu-e de lipsă, decât să con-
sultăm istoria politică a Franței
dela marea revoluție încoace, ca
să dobândim un alt tablou și o
altă părere asupra stărilor din
Franța.

Ne vom convinge, că evoluția
în direcția radicalismului politic e
un proces, nu numai vechi ci și
cel mai logic și mai natural și că
nu are aproape nimic comun cu
sufragiul universal. Sorginea să
trage însă din anul memorabil
1789.

După nenumerate recidive în
direcție monarchic-conservatoare,
după un șir întreg de schimbări a
formelor de guvernament și a cons-
tituției, după sângeroase sbuciumări
revoluționare, cari caracterizează și
implu întreaga istorie a Franței
din veacul al XIX-lea, a biruit pe
toată linia progresul mării revolu-
țiuni: *constituția republicii așezată
pe cele mai largi temelii demo-
cratice, și pe cea mai desăvârșită
egalitate politică.*

Poporul francez începând dela
marea revoluție și până la în-
temeierea republicii a treia, a
trecut ca printr'un mozaic bizar,
prin toate formele de stat posibile
și cunoscute în istorie: regat ab-
solutist, monarhie constituțională,
republică democratică, republică
constituțională, imperiu absolutist,
regat semiconstituțional, republica
a doua, apoi imperiul cu pretenții
constituționale și democratice al lui
Napoleon al III-lea și în fine ac-
tuală republică democratică tot
mai mult consolidată.

Și cu toată aparenta lipsă de
logică și sistem a acestei evoluții
politice cunoașterea temeinică a is-
toriei poporului francez trebuie să
așeze mai ales două puncte lum-
inoase sau să le numim altcum
două rezultate ale frământărilor
sângeroase de peste un veac.

Primul rezultat e emanciparea
așa numitei clase a treia sau a
clasei de mijloc, a burghezimei bo-
gate și culte dela orașe.

Emanciparea aceasta capătă
botezul de sânger în marea revolu-
ție, și clasa însăși ajunge la dom-
nie necontestată după căderea de-
finitivă a lui Napoleon, cu prilejul
restaurării vechii dinastii a Bour-
bonilor, respective a liniei mai ti-
nere a acestora, a Orleansilor.

Aceasta e epoca de înflorire
a liberalismului francez. Aș merge
prea departe să înșir toate cauzele,
cari au pricinuit căderea acestui li-

beralizm și peste tot a dominați-
unii burgeoasiei franceze. Unele sunt
identice cu cauzele decadentei ge-
nerale a liberalismului din Eu-
ropa întreagă, dar câteva sunt și
specifice franceze.

Un lucru e cert, că întreaga
aceasta dominațiune nu s'a putut
încrîpa și susține decât cu ajuto-
rul unor privilegii și meșteșuguri
politice.

Una dintre aceste, practică
deși nu cea mai de frunte a fost
și censul electoral înalt de 200
franci, al cărui rezultat a fost, că
poporul francez de peste 30 mi-
lioane ajunsesă să nu aibă mai
mulți de 200 000 alegători.

Sunt clasice cuvintele lui Gui-
sot când li s'a obiecționat, că ar
fi de tot prea mic numărul alegă-
torilor și censul — de tot prea
mare: — *Imbogățiți-vă* (Enrichis-
sez-vous) — „prin munca“ — zise
el ironic — „și veți deveni alegă-
tori“.

E numai natural, că poporul
francez, care a gustat odată din
fructele ademenitoare ale egalității
politice a urit din tot sufletul re-
gimul bazei pe privilegii al clasei
mării burgeoasii și a regatului
bazat numai pe clasa aceasta.

Două revoluțiuni sângeroase,
cea din 1830 și 1843 au măturat
cu desăvârșire, dimpreună cu sis-
temul politic, și tronurile lui Carol
al X-lea resp. al lui Ludovic Filip.

A urmat episodul imperiului
al doilea al lui Napoleon al III-lea,
care a ținut până când a sosit pli-
nirea vremii, adică începuturile de
emancipare politică a micii bur-
geoasii precum și a clasei a pa-
tra, a muncitorimei.

Nu e numai întâmplător, că
nașterea și consolidarea republicii
a treia cu organizația ei largă
democratică, cu egalitatea de drept
care nu suferă nici un privilegiu
individual sau de clasă, coincide
cu trecerea la conștiința de sine
a acestor mici existențe burgheze
și a proletariatului organizat.

Și în marea revoluție din 1789
și după aceea a avut rol populația
săracă și muncitoare din faubur-
gurile Parisului. Rolul acesta însă
nu se poate considera drept o ac-
țiune conștientă a unei clase tre-

zită la conștiința de sine. Cu deo-
sebită la 1789 muncitorimea nu a
făcut altceva decât a scos casta-
nele din foc pe seama clasei a
treia, a burgeoasiei. Un lucru e
cert că în întreaga evoluția asta
de un veac și mai bine sufragiul
universal a avut și are un rol de
tot secundar.

Dimpotrivă, numai după ce
în șirul lung de frământări sânge-
roase și aproape de un veac, s'a
sfârșit lupta cu biruința definitivă
a elementelor adevărat democratice,
a răsarilor și soarele sufragiului u-
niversal. Pentru cel ce nu se mul-
țumește numai cu datele seci ale
statisticii, ci consultă și aprofun-
dează cauzele adevărate și de mul-
te ori tainuite și complicate ale
evoluțiilor istorice, e un adevăr
cât se poate de simplu că sufra-
giul universal și toate celelalte in-
stituțiuni și forme de stat demo-
cratice nu sunt cauzele ci efectele
acestor evoluțiuni istorice necesare
și neevitabile. Unde sunt date con-
dițiile priincioase sufragiul univer-
sal vine cu punctualitate matema-
tică și mătură cu putere elemen-
tară, pe toți și pe toate câte îi se
pun în cale, fie Guizot, fie Tisza.

La noi în Ungaria procesul de
desvoltare și de emancipare trep-
tată a claselor a cam întârziat.

În multe privințe nici eman-
ciparea clasei a treia nu s'a înde-
plinit în întregime ei. Notăm încă
din greu în rămășițele feudalismu-
lui cu toate privilegiile și neegali-
tățile lui.

Nici gradul de desvoltare a
proletariatului nostru, nici puterea
lui numerică redusă în urma în-
apoiării noastre în punctul industria-
lisării, nu îndreptățesc frica esa-
gerată de o apropiată preponde-
ranță a socialismului din Ungaria.

Socialiștii noștri încă cel pu-
țin pentru un veac nu vor scera
alte roade a jertfelor lor, decât ca
vor ajuta și accelera perfectă e-
mancipare a burgeoasiei și în spe-
cial a elementelor democratice a
ei. Analogă franceză deci, și spai-
m de socialism nu-i decât o nouă
apucătură a lui Tisza de-a în-
stăruia lumea de sufragiul uni-
versal.

Se începe comedia parlamentară.
Pe Luni este convocată prima ședință
a camerei ungare. Ea va fi numai for-
mală. Prima ședință meritorie, în care
se va alege un vicepreședinte în postul
devenit vacant prin numirea lui Jan-
kovics Béla de secretar de stat, se va
ține Mercuri, iar a doua zi se va în-
cepe dezbaterile proiectului despre re-
gularea lefurilor înaltă orilor. Vor ur-
ma apoi câteva proiecte mai mici de
interes economic în timpul acesta co-
misiunea parlamentară electorală își
va termina lucrările, după cari se va
lua în dezbateri revizuirea regulamen-
tului camerei de către comisiunea a-
leasă a timpul său. Deabia după ce și
această comisiune își va fi terminat
lucrările, se va începe dezbaterile acestor
proiecte în parlament și anume
mai întâi a proiectului reformei elec-
torale.

La ședința de Luni va participa
pentru prima dată după o lungă absență
și opoziția maghiară, aspirând terminul
eschiderii dela ședința a tuturor de-
putaților opoziționali. Ce atitudine vor
observa acești deputați, când vor sări
în fotoliul prezidial pe Tisza iar alături
de dânsul pe urgisitul premier
Lukács, ne putem ușor imagina. Rezul-
tatul procesului Déy-Lukács ne des-
chide cele mai frumoase perspective în
ajunul continuării tragicomediei din in-
teriorul pomposului palat de pe malul
Dunării.

Flota rusească spre Constantino-
pol și Smyrna. În loc ca situațiunea
internțională să se îmbunătățească cu
deosebire în urma schimbului de scrisori
autografe între Maj. Sa Mărășel și
Turul Rusiei, se vede acum o nouă țără,
care e menită să producă îngrijorări
din cele mai mari. Din Londra se an-
unță, că reuniunea ambasadorilor, care
se ocupă de-un timp în-oacă cu stabili-
rea hărții politice balcanice, nu poate
ajunge la o înțelegere. Divergențele în-
tre Austro-Ungaria și Rusia în ce privește
stabilirea granițelor Albaniei și a
Montenegro (scutur) sunt atât de
mari, încât conținutul tratatelor nu
mai are nici un înțeles. Ca o urmă
a întreruperii iminențe a acestor trata-
tive, de altă parte în urma situației create
prin diferendul bulgaro-român, Rusia
ur fi dat ordin flotei rusești să plece

Grazia Deledda.

Ispita.

Felice Nurroi era un om foarte
evlavios. Stăna lui se afla în apropierea
râului Tirso, pe locurile de pășunat ale
stăpânului său, un cavaler tânăr din
Marghine*).

Felice era aproape de cinea-zeci de
ani, mic de statură, fără barbă și ple-
șuv. Fiindcă suferea mult cu ochii,
purta totdeauna ochelari negrii, provă-
nuți cu o rețea de sârmă; îmbrăcămin-
tea lui consta din o manta veche de
soldat, de culoare albastră, legată peste
mijloc cu o cordea, pentru ca să arate
mai strămtă. Văzându-l de departe, ai
fi jurat, că e un călugăr.

Din cauza evlaviei sale dusă la
extrem, nu putea să ajungă la bună
stare: lucra ca un bou și da regulat
stăpânului său jumătate — poate și
mai mult. Norocul încă nu-l prea slujia,
căci dacă de pildă împărțeau taurii, stă-
pânul său avea ocazie să-l vândă tot-
deauna cu un preț bun, pe când Nurroi
de cele mai multe ori trebuia să i dea
aproape în cînste; tot așa păția și cu
brânza, cu vacile și cu altele. El însă
nu se plângea nici odată.

În tinerețe sa Felice ținuse mult
să se facă preot; era însă prea sărac

*) La catena del Marghine — un șir de
munți în interiorul Sardiniei.

și prea prost ca să poată ajunge așa
ceva. Dacă a văzut, că nu merge, s'a
căsătorit cum a dat Dumnezeu, numai să
aibă copii, dintre cari cel puțin pe unul
să și-l facă preot. Speranțele nu l-au
înșelat, căci Antine) fiul său cel mai
mare, avea să ajungă preot. Celălalt cop-
il era surdo-mut și-l ajuta tatălui său
la stână. Nevasta îi murise de mult.

Într-o sară de August tatăl a-tepta
sosirea fiului său Antine, care venea
pe ferii acasă dinseminarul dela Nuoro*).
Zio Felice și Minnai surdo-mutul, în
etate de 12 ani, se aflau lângă zidul
ce împrejmuia tanca***) care da în dru-
mul de țară. Soarele asfințise deja și
liniște adâncă domnea peste întinsul
pășunilor arse de soare, printre cari era
risipită unde și unde câte-o tufă sau o
stâncă, până în depărtare, cât vedeai
cu ochii. Spre apus curgea râul lat și
afund; țârmurii albi și năsișoși erau
iei-colo pătați cu flori frumoase, tufe
de soc și oleandru cari se întindeau
până la colibi și la țările oilor. Spre
răsărit, după un zid de piatră, înegrit
de vremuri, între o vișe părgănită și
între o pădurice de olivi, se afla o vilă
veche de piatră cu un turn dărămat
alături. În această vilă locuia peste an

*) Antine — Constantino.
*) Nuoro — orașel în provincia Sassari;
locul natal al autorului.
**) Zio — unchiu, expresiune pentru ome-
nii mai bătrâni din popor.
***) Tanca — loc de pășune, închis jur
împrejur cu zid.

un servitor al tânărului cavalier din
Marghine, care sub pretextul, că su-
raveghiază moșia și locurile de pășunat,
pe cari pășunea o herghelie întreagă
de cai a stăpânului său, făcea ce voia
și îl fura fără nici o teamă.

Ca în toți anii, așa și acum, An-
tine, prietnul din copilărie al tânărului
stăpân, avea să locuiască o odată din
vilă.

Vacile, pătate cu roșu și negru,
cari și mânzii cu coame strălucitoare,
pășeau în liniște prin miriște; un
mânz șarg, după ce beu din părau, ne-
cheză frecânduși coastele de un o-
leandru. Un vânt călduț se ridicase
dinspre râu, înprăștiind în aer miros
de flori de oleandru; departe la ori-
zont se ridica Monte Urticu, în ceața
vineție.

Micul Minnai privea vesel cu ochii
lui mari limpezi și răzătorii spre dru-
mul pustiu de țară; sosirea fratelui său
era pentru el în fie-care an cel mai
însemnat eveniment.

Un om venia călare cătră ei. Zio
Felice îl observă și se bucură, crezând
că e Antine. «Nu e fratele tău?» In-
trebă el pe copil.

Minnai, după ce observă cu aten-
țiune mișcarea buzelor tatălui său,
scutură din cap; el recunoscuse deja
calul și pe stăpânul lui.

Țărânel veni mai aproape și se
opri înaintea zidului. Ca și Felice Nur-
roi, el încă era din Ottana, un sătuleț

sărac, ca vai de el, despre care se zice
în cântecile populare:

„De ottana duas m'assas obi alas,
Una solo ud'ascommo, e cando l'ass.“*)

«Ne prindem că eu știu pe cine
așteptați?» zise el răsând.

«Să ne prindem!», răspuse Zio
Felice zâmbind.

«Pe o țigare! Sosește îndată, fi
liniștit! Eu l'am văzut».

«E rumen, gras și volnic?».

«De pe acum samănă a protopop».

Zio Felice își scoase tabacherea
de os și se răzîmă de zid țărânel s
aplecă într-o parte luă tutun și plecă
multămit mai departe, ca și când ar fi
luat și el parte la veselia lui Nurroi

Minnai observă însă acum dili-
gența, care trecea în fie-care sară pe
vremea aceasta; el privi în fața tatălui
său.

«El e?» întrebă Zio Felice.

Copilul dădu din cap afirmativ.

Amandoi erau stăpâniți de bucu-
rie; se răzîmă de zid și făceau semne
cu capul și cu mâinile.

Din diligență însă nu le întorcea
nimeni salutul. Sosind lângă zid, dili-
gența se opri. Antine se scoboră și
închise ușa în timp ce surugii îi dădu
geamantanul. El crescuse mare, avea o
față expresivă cu un nas frumos de

*) Din optzeci și două de liturghii ce le avea,
Mai are una, și poate nici pe aceea —

vultur și purta reverendă cu nasturi
roii, ca toți seminaristii.

Bine ai venit! Bine ai venit! zise
tatăl. De oare-ce însă doi călători din
diligență îl priviau, Antine roși, ca și
când s'ar fi rușinat de omul cu ochelari
prinși cu sârmă, pe după ureche,
de moșneagul cu manta albastră
î de fratele său, care sta să-l mănânce
cu ochii lui mari și albaștrii, zâmbitori.

Nu mai după ce diligența porni
mai departe, Antine, trecând prin cori-
dorul deschis numai pentru el, se lăsă
să fie îmbrățișat și sărutat de tatăl
său. Copilul rămase mai la o parte;
el venise numai ca să ducă geamanta-
nul fr. telui său.

«Minnai, ce mai faci tu?» zise
Antine, întorcându-se spre fratele său.

Zio Felice nu se mai putea sătura
să-l privească pe primul său născut,
deși era stăjenit oareși-cum de sta-
tura înaltă și de indiferentismul lui de
seminarist.

Ajuns în colibă Antine se des-
brăcă imediat de reverndă și o împă-
tură frumos la o laltă; el m-nă lacom
ceea ce-i oferă tatăl său și beu de mai
multe ori din plosca încrustată cu
flori. Aceasta îl aduse în o dispoziție
mai bună. De altfel era un băiat «un,
puțin cam iute de fire dar cuminte,
ambitios și mai pre sus de toate foarte
sitor.

Văcarul și rânđușul, cari tocmai
se întorceau de la câmp, îl primiră ca
pe un frate și el trebui să le pove-
-

spre Constantinopol și Smyrna, unde va sta gata pentru orice eventualitate. Știrea aceasta venită din izvor particular, nu e încă confirmată. Probabil însă că ea stă în legătură cu faptul, că ministrul marinei ruse, după ce a fost primit în audieră de Tar, a plecat, însoțit de câțiva ofițeri superiori, la Sebastopol.

Micul despot Csanády. Din Salonta se scrie, că în vara trecută Bondor Mihály și 16 soți ai săi, muncitorii agricoli, au sîstat îmblătît pe moșia proprietarului Schreiber, din cauză, că în urma recoltei slabe ar fi avut câștig puțin.

Primpreztorul din Salonta Csanády lenő a condamnat pe fiecare muncitor la câte 15 zile închisoare și fără considerare la recursul făcut de muncitori, și-a închis în pușcărie. După ce au ieșit, muncitorii au înaintat prin avocat o plînsoare la ministerul de agricultură contra primpreztorului abusiv. Răspunsul dela minister a sosit zilele aceste, constatînd că primpreztorul n-a înaintat recursul la timpul prescris în lege. Ministrul cassează sentența lui Csanády și constată, că acesta a închis pe nedrept pe muncitori, cari n-au avut nici o vină, fiindcă contractul de muncă dintre proprietari și muncitori nu s-a făcut conform legii. Totodată ministrul face atent pe Csanády, să nu mai comită asemenea lucruri. Atăta din partea ministrului, muncitorii însă au intentat lui Csanády proces de despăgubire și au făcut contra lui arătare criminală.

Iată iarăși un tip de mic despot din «felicita» țară a lui Tisza.

Mediațiunea Puterilor

în diferendul bulgaro-român.

Diferendul bulgaro-român a ajuns în planul prim al preocupărilor diplomației europene, care se nizuște din toate puterile să impedeze izbucnirea conflictului cu arme între Bulgaria și România. Fiind o înțelegere directă între Bulgaria și România aproape cu totul eschisă, Puterile mari, cari și până acum au intervenit în mod amical la Sofia și București, s'au hotărât să ia asupra lor misiunea, de-a tranșa conflictul acesta.

Telegrame din Paris și Londra anunță, că Puterile mari, fiind pătrunse de dorința unanimă de a delătura conflictul în mod pacinic, au acceptat propunerea Rusiei de-a interveni în acest conflict și de-a aduce o hotărâre, căreia să se supună Bulgaria necondiționat.

Cererile României sunt atât de îndreptățite și justificare încât sunt speranțe întemeiate, că ele vor fi susținute în toată întregimea lor și de Puterile mari.

Fără 19 Febr. Din sorginte semi-oficioasă se anunță, că toate Puterile mari au acceptat propune-

rea Rusiei, ca să ia asupra-și rezolvirea conflictului româno-bulgar. În consecință s'au făcut eri demersuri unanime la București și Sofia invitându-se ambele guverne să încredințeze soluțiunea diferendului Puterilor mari.

Londra, 19 Febr. Agenția Reuters primește din Sofia știrea, că delegatul României a declarat, că România nu poate accepta propunerea Bulgariei, deoarece România nu poate renunța la Silistra. Azi sau mâine principele Ghica va pleca la București, pentru a primi noii instrucții.

Berlin, 19 Febr. Toate puterile sunt de acord în dorința ca tratativele dintre România și Bulgaria să se sfârșească pe cale pașnică. În acest sens se exercită o influență comună la București și Sofia. Deși situația dintre cele două state s'a agravat, necesitînd o soluție grabnică, totuși nu trebuie să renunțăm la ori-ce speranță, că principalele cereri ale României, cuprinzînd și Silistra, vor fi satisfăcute. Acest rezultat s'ar fi putut obține și mai înainte, dacă nu e un secret, că d-l Lanow, cu ocaziunea p'ecărei sale la Londra, primise instrucțiuni, cari ar fi înlesnit stabilirea unei înțelegeri cu România chiar și în privința Silistrei.

Se pare însă, că d-l Danow, al cărui patriotism exagerat e cunoscut, n'a ținut seamă de acele instrucțiuni, crezînd, că prin tărgănarea tratativilor va putea obține condițiuni mai favorabile Bulgariei. Tărgăneala însă nu mai e posibilă în momentele de față, căci spiritele la București sunt prea excitate. În asemenea împrejurări putem presupune, că Bulgaria va face în cele din urmă acele concesii, pe cari în esență era gata să le facă și mai înainte.

București, 19 Febr. D-l Titu Maiorescu, președintele consiliului, a avut mai multe audiențe la M. S. Regele și mai multe întrevederi cu membrii de seamă ai partidului conservator. Azi se va ține un consiliu de ministri în care se va lua o hotărâre cu privire la răspunsul ce urmează să fie dat la noua propunere a Bulgariei.

Frankfurt, 19 Febr. «Frankfurter Zeitung» află din Sofia: Cu ocaziunea ultimelor tratative, Bulgaria a oferit României fortul cel mai important dela Silistra, împreună cu înălțimile din apropierea acestui oraș. Afară de aceasta Bulgaria a oferit o porțiune a coastei Mării Negre, anume până la punctul Gherasa. Precum se anunță din București, oferta Bulgariei se consideră ca absolut inacceptabilă.

Berlin, 19 Febr. Cercurile din Berlin tot mai au speranțe, că se va putea evita un conflict armat între România și Bulgaria. Toate marile puteri lucrează în mod excepțional cu toată sinceritatea pentru a găsi o soluție satisfăcătoare. Intre aceste puteri e și Rusia, care ar fi pusă într-o situație foarte neplăcută, dacă în momentele de față ar trebui să aleagă între România

și Bulgaria. Rusia, care de luni de zile își dă toate silințele pentru a deslipi pe România de Tripla-Allianță, nu are acum nici un interes de a-și da arama pe față, declarîndu-se contra României. Tot din aceste motive Rusia nu poate pleda contra Bulgariei.

Haki pașa despre reluarea tratativilor de pace. Fostul mare vizir Haki pașa a declarat unui colaborator al ziarului «Le Temps», că Turcia își menține punctul de vedere, după care o parte a Adrianopolului și insulele situate în apropierea coastelor Asiei minore, trebuie să rămână în posesiunea ei. Dispoziția cabinetelor europene nu e defavorabilă acestei soluțiuni. Haki pașa crede, că tratativele de pace ar putea reîncepe pe această bază. Turcia mai are 300.000 de soldați și orașele asediate se pot menține încă mult timp. Turcia cedează Bulgariei o parte a Adrianopolului, punînd-o astfel sub adăpostul oricărei tendințe de ofensivă. În ce privește teritoriile cedate, Turcia renunță definitiv la ele. Teama Bulgariei în ce privește atitudinea viitoare a Turciei e absolut nefondată, fiind în interesul ambelor state de a întretine relațiuni amicale.

Poincaré. Cu prilejul ocupării postului de preșident al republicii franceze, Poincaré a primit telegramme de felicitări dela Țara Rusiei, dela Regii Italiei, Belgiei, Danemarcei, Norvegiei, Suediei, precum și dela Președintele Statelor Unite. Telegrama Țarului e concepută în modul următor:

În momentul când ocupați înaltele voastre funcțiuni, la care v'a chemat încrederea poporului francez, viu din toată inima să vă reînnoiesc asigurarea sentimentelor cordiale, pe care vi le-am exprimat în ziua alegerii voastre. Știți toată considerația pe care o am pentru uniunea strănsă care există între Franța și Rusia. Buzuindu-mă pe concursul vostru spre a face să se mențină și să prospereze această uniune, vă adresez urările mele cele mai sincere și cordiale.

Războiul civil din Mexico, care a durat două săptămâni, a luat sfârșit. Revoluționarii, după ce au prefăcut în ruine capitala Mexico, au făcut prizonier pe președintele Madero împreună cu întreg cabinetul. Preșident provizoriu al republicii a fost proclamat Huerta. Luptele, în decursul cărora au căzut 2000 morți și aproape 10.000 răniți, s'au sîstat ca întreaga linie. Intre cei morți și răniți se află un număr mare de femei și copii.

Budgetul Franciei. În camera franceză deputatul Cheron, ca referent al proiectului de budget, a constatat, că budgetul Franciei s-a urcat de 12 ani cu 1150 milioane de franci. Din această sumă s-au dat pentru apărarea națională 500 milioane, pentru scopuri sociale 133 milioane.

Referitor la budgetul armatei și la armanente «Le Temps» scrie: Gu-

vernul va depune în curînd trei proiecte de legi importante privitoare la sporirea forțelor de uscat. Guvernul va cere întâi între 70 și 80 milioane destinați a realiza înainte de finele anului, sporirile ce la început erau repartizate pe mai mulți ani. Guvernul va cere înainte de Paști un credit de peste 500 milioane spre a realiza de urgență diferite reforme de armament în special în legătură cu locurile întărite, cu artileria și aeronautica. Ministerul de război va prezenta în curînd un program, tinzînd la sporirea efectivelor care se socoteste indispensabilă. Se studiază și reînființarea serviciului de trei ani pentru anume arme sau un serviciu de 30 luni pentru toate armele sau o combinațiune între aceste două soluțiuni. Guvernul va pune chestia de încredere cu privire la întregul său program.

În jurul proiectului electoral.

În comisiunea camerei pentru discutarea proiectului electoral, s'au făcut cu învoarea lui Lukács unele modificări de ameliorare în proiect. Adunările de protestare și pregătirile pentru grevă continuă și se anunță terminul izbucnirii grevei.

Comisiunea.

Comisiunea și-a început ieri lucrările întrerupte de câteva zile. Ședința de ieri este de importantă întru atăta, că s'au făcut în proiect, în textul paragrafilor 1—8, următoarele modificări esențiale:

1. Abandonarea censului de proprietate de 8, respective 16 iugăre de pământ.
2. Reducerea censului la două coroane dare pentru absolvenții de 6 clase ale școlilor populare.
3. Cassarea recerinței cetățeniei de stat de 5 ani E suficient constatarea cetățeniei.
4. De la muncitorii industriali ca să aibă vot se recere să lucre în decurs numai de trei ani în aceeași branșă, și nu la același patron, cum se dispunea în proiect.

Retrăgîndu-se alte propuneri de modificare, comisiunea a primit paragrafil 1—8 cu modificările remarcate mai sus.

Proxima ședință să ține mâne Vineri.

Contra guvernului.

Zilele aceste se va ținea o adunare de protestare în Ungvár, aranjată de opoziție în legătură cu partidul socialist. La adunare burghezimea va decide și pentru sprijinirea grevei în masă.

Duminecă s'a ținut o adunare a muncitorilor din Vaș, cu participarea burghezimii. Muncitorii au hotărât, că aderează la grevă.

În «Societatea științelor-sociale» s'a început Marți seria de prelegeri asupra proiectului lui Lukács. Prelegerile se țin sub prezidenția lui Idcszi. A vorbit între alții Kuvfi, excepționînd termenul de etate de 30 de ani. Dr. Rédei arată, că clasele inteligente sunt în dependență de putericii zilei. Statistica guvernului numără la inteligență d. e. și pe servitorii de cancelarie și în

consecință acordă drept de vot la 30 mii de servitori. Oratorul constată, că dreptul de vot nu se bazează pe capacitate, ci pe interes.

Ședința proximă a Societății asupra acestui obiect se va ținea Sâmbătă.

Greva.

Pregătirile pentru grevă continuă și prin orașele de la țară și diferite grupe de muncitori fac declarații de aderare la greva generală.

Referitor la izbucnirea grevei, ziarele anunță că comitetul partidului social-democrat a decis, ca greva în masse să se înceapă în ziua în care se va pune la ordinea zilei în cameră proiectul electoral al guvernului. Deoarece comitetul ține în secret termenul izbucnirii grevei, știrea de mai sus trebuie primită cu rezervă.

La procesul Lukács-Désy.

Procedura curioasă a tribunalului din Budapesta în procesul lui Lukács-Désy a produs un viu resentiment în public, dar cu deosebire în știrile opoziției, dela fruntași cum e Iusth, Apponyi, Andrássy etc. până la cel mai nelușemnat cetățean cu sentimente opoziționale. Am anunțat ieri, că trei conți Apponyi, Andrássy și Zichy Aladár s'au identificat cu Désy, ridicînd o gravă acuză contra lui Lukács.

La aceasta primministrul Lukács, cu un fel de superioritate suverană declară în «Bud. Tud.» că nu are de gând să se ocupe cu afirmațiile acestor domni, cari n'au alt scop, decît prin aducerea în cadrul procedurii penale a unor acuze de natură politică, să-l nimiciească în privința morală, după ce — zice el — «nu m'au putut zdrobi politiceste». În fine declară, că nu le va da ocazie de-a turbura cursul regulat al Justiției.

Cam curioasă atitudine.

Dintre corifeii opoziționali s'au pronunțat mai mulți asupra procedurii judecătorești. Astiel Andrássy întrebă de un corespondent de ziare, a zis că e dovedită acuza lui Désy cu cele 4 milioane și e trist, că acest fapt nu l califica de panama nici guvernul, nici judecătoria. Asemenea au osândit procedul Iust, Vásonyi ș. a.

În cluburile partidelor s'a discutat viu evenimentul. În clubul partidului iusthist îl s'au făcut ovații lui Désy, Iusth l a salutat și a zis, că îl consideră de un martir.

În clubul partidului muncii a fost aclamat Lukács de partizanii săi, cari îl se gudurau ca cățălușii, la picioare. Așa se bălăbănesc stăpînitorii țării, făcîndu-și trebușoarele.

Războiul.

Nici astăzi nu avem de înregistrat știri mai deosebite de pe câmpul de războiu. La Ceata/lea operațiunile militare au început din cauza timpului extrem de nefavorabil, care impedează o acțiune în stil mai mare. La Adr anopol, Scutari și pe peninsula Gallipoli continuă pregătirile de apărare și întărire în ambele părți. După știri

tească numai decât evenimentele mai însemnate din viața sa de seminarist.

«Directorul mă are foarte drag; directorul a zis cătră mine așa, directorul a făcut cu mine...»

Zio Felice asculta cu gura căs-cată și era mîndru de băiatul lui, care vorbea cu directorul lui ca și cu tată-său!

«Și...», întrebă vîcarul șirît, în îndrăcîtul ăla de seminar nici vorbă nu-i de petreceri, nu-i așa...?»

Zio Felice însă îndată îi tăie vorba: «Cugetă-te ce vorbești, Tanu. Mai întâi trebuie să știi că seminarul nu-i un loc îndrăcît, ș'apoi, n'ar trebui tu să întrebii astfel de lucruri.»

«Mai du-te și dracului!» îi răspunse vîcarul.

Antine, care bine pricepuse unde voia să bată vîcarul cu vorba lui, se înroșise ca o fată mare, și îi răspunse foarte naiv: «O, în larna aceasta am dat atâtea reprezentațiuni!»

«Ce?»

«Tu nu înțelegi ce însemnează asta. Să vezi, totul e ca în povești; doi sau trei seminarști se îmbracă ca domni, eu și încă unul ca femei, altul ca servitor și apoi vorbim și lucrăm ca și când am fi cutare sau cutare și reprezentăm o întămpinare oareși care. În toamă ca la teatru.»

Tanu nu pricepu mult din asta, dar în schimb zămbi batjocoritor.

«Pentru ce râzi?» îl întrebă nă-

căjit Antine. «Tu nu înțelegi nimic din toate acestea. Când dădeam câte o reprezentățiune atunci vineau toate doamnele și toți domni din Nouro și atît de mult le plăcea, încât băteau în palmi ca niște nebuni.»

«Și voi vă îmbrăcați ca femei?»

«Sigur», zise Zio Felice, «dacă superiorii permit așa ceva, asta se chiamă că e bine făcut.»

«Da, da», aprobă rîndașul, «voi și de altfel sunteți îmbrăcați ca femeile.»

El spuse aceasta fără un pic de răutate, căci era prea mîrgînit; Antine însă i-o luă în nume de rău, dădu din umeri și se sculă de pe bancă.

«Sunteți niște dobitoici! Cu voi nu se poate omul înțelege; să mergem.»

Zio Felice află în purtarea fiului său prea multă trufie, dar nu cuteză să-l dojenească.

Intr'aceea se făcuse noapte; de cătră rău se auzea murmurul monoton al apei și freamătul oleandrilor, cari împrăștia în aer un parfum îmbătător.

Minnai luă geamantanul și reverenda pe umăr și plecă vesel înaintea tatălui și a fratelui său, spre casa de piatră.

«Băietel!», zise acum păstorul, «să-ți spui un lucru. În casa stăpînului locuiește încă și acum tot Pera, servitorul. Nu ți-o spui asta ca să te do-

jenesc, dar cu cât îmbătrînește Pera, cu atît devine tot mai răutăcios. Dumnezeu să-i ajute, tu însă nu te lua după vorbele lui!»

«Dar...ce ar putea el să-mi spună?» întrebă disprețuitor Antine. «Dacă mi va spune ceva, îl las să vorbească! Când eram încă copil, mă trimetea în «pădure» să-i caut buruienii, pentru vrăjile lui.»

«Dumnezeu să ne păzească! Să-l lași să vorbească, nu, asta nu-i frumos, nu fi prea îngînfat și adu-ți aminte că tu nu ești decît fiul unui păzitor; răspunde-i, dar nu te lua după vorbele lui și nu-i mai căuta nici buruienii!»

«Ce vorbești d-ta?» zise Antine și rîsul său argintiu răsună până de parte în boltiturile goale ale vilei.

Ajunzînd mai aproape de vilă, ei auziră un clocînit neîntrerupt; ușa dela bucătărie era luminată și prin ea îl văzură pe Zio Pera spărgînd simburile de migdale cu o piatră; o gră măjioară frumoasă de migdale, curățite de coajă, sta deja înaintea lui.

Cînd auzi pașii celor ce se apropiau, Zio Pera se sculă de pe scaun; era un om înalt și slab, cu părul lăsat lung pe spate și numai cu un ochiu. Oamenii șiceau, că ochiul, ce i mai rămăsese, îi era deschis și în somn.

«Să te ia dra'u, ai crescut și tu ca un plop», zise el cătră Antine, ca de bun sosit, ceea-ce însă nu-i plăcu lui Zio Felice. «Cred că acum nu te vei mai furia lîngă mine cînd dorm,

ca să vezi dacă nu mi e deschis ochiul și în somn.»

«Nu mă mai năcăji!» îi zise Antine rîzînd.

Zio Pera luă de pe masă lampa de fier cu patru brațe și ei se urcară pe treptele de piatră.

Odaia lui Antine, sîrăcicios mobilată, era tot aceeași: un pat de lemn, un scaun, o masă și un oratoriu; o loacană a s-tului lile pe un părete, o podeală de lemn stricăță și praf mult.

După ce bătrînul Felice și Minnai își luară noapte bună, Antine își scoase ce avea în geamantan, iar Zio Pera începu cu palavrele lui:

— Ai venit cu molitvelnicul? Care e, ăsta de aici, ori cel de colo? Anul trecut ai zis, că în vara asta te întorci cu el...

— De așa ceva nu mi aduc a minte!

— Tu ai zis, ori poate sunt eu un micinos?

— Nu zic!

— Să scurtăm vorba! Ai adus cărțile sfînte?

— Toate cărțile, pe cari le cetim noi, sunt sfînte, — zise Antine patetic.

— Ei, ei, Signorino (domnișorul) mi-a spus, că voi cetiți în seminar mai mult cărți rele, decît bune.

— Fii bun și mă cruță cu d'astea!, strigă Antine, care începea deja să se supere.

Zio Pera sta să-i mănance cu

ochiul său cărțile seminaristului și începu din nou:

— Da, da, Zio Felice e o vulpe bătrînă! Știe el pentru ce vrea să te facă popă! Cînd vei fi odată în stăpînirea cărților sfînte, cine poate să mai facă ceva? Atunci vei putea porunci cărților, și vei putea blăstăma pe cine vrei, și vei putea face rău dușmanilor tăi.

Celălalt tăcea.

— Pentrucă din cel lovit de carte, vreau să zic, din cel blăstămat cu cărțile sfînte, nu se mai alege nimic. Chiar nimic! Dar spune-mi, frățioare, și tu cel puțin rugăciunea cu care poți face ca un creștin să nu se mai sature ori cât ar bea și ar mânca? Dacă o ști, atunci poți să devii om de stare încă înainte de a fi sfînt! Să vezi numai, și părțile acestea un bandit; eu înțeleg să țin și de cărțile sfînte. E de ajuns, dacă ai molitvelnicul și reverenda...»

«Ști că ești de nesuferit, Zio Pera!»

— zise mînos Antine. Ești nebun?

— Nebun, nebun! O, tu ești tot atît de violen ca și tatăl tău, trîzniv-ar Dzeu! El ți-ar da o sută de souai, dară...»

— Fă-mi plăcerea și pleacă de aici! Pleacă, du-te!»

Servitorul pricepu, că pentru ziua aceea nu mai era nimic de făcut și plecă fără să se simtă cătuși de puțin mîhnit.

(Va urma.)

STIRI.

7 Februarie 1913

soseste la Viena ultimele lupte au istovit intr'atata armatele beligerante, incat deeamdata nu se vor da lupte mai mari.

Dupa stiri soseste din Londra si Viena incercarile Turciei pentru incheierea unei paci par a avea deastdata succes. Atat Haki-pasa la Londra cat si Hilmi-pasa, care a avut eri la Viena o intrevedere cu Berchtold, ar fi declarat ca Turcia e gata sa faca noi concesiuni si sa incredintese Puterile mari cu stabilirea conditiunilor de pace.

Sofia 19 Febr. La Ceatalgea operatiunile sunt fugreunate din cauza ninsorilor si ploilor continue, cari au desfundat terenul.

Constantinopol 19 Febr. Turcii au debarcat eri din nou trupe pe peninsula Gallipoli. Alte trupe asteapta sa fie debarcate.

Constantinopol 19 Febr. Sef de stat major al armatei din Gallipoli a fost numit Enver-bey in locul lui Fethi bey, iar comandant al armatei din Gallipoli Hursid-pasa.

Constantinopol 19 Febr. Intre Hademky si Ceatalgea trupele turcesti de geniu au reconstruit linia ferata, pe care au distrus-o Bulgarii. Eri a plecat primul tren din Hademky la Ceatalgea.

Cultura si drept electoral.

Atat guvernul cat si saşii motiveaza restrangerea dreptului electoral cu aceea, ca e foarte just si echitabil, ca la impartirea acestui drept sa se ia in considerare cultura, si ca deci n'ar fi o nedreptate strigatoare la cer pentru clasele mai sarace, ca aces ea sa nu aiba drepturi egale cu elementele mai culte.

Starea culturala insa atarna de cea materiala. Si care e cauza starii materiale favorabile a unora si a starii slabe a altora?

Istoria ni-o arata. Starea infloritoare a elementului german din Ardeal se datoreste faptului, ca deja la venirea lor au adus cu sine o anumita cultura, care nu s'a putut desvolta in valile Carpatilor cutropite in trecut de puvoii tuturor popoarelor barbare. Mai departe saşii la asezarea lor au capatat pamanturile cele mai bune, li s-au dat privilegiile si libertatila deosebite. Aşa s'au putut uxor imbogati, si progresa pe toate terenale. Dimpotriva celestalealte popoare, intelegand si poporul maghiar, au fost in cea mai mare parte iobagi. Proportia relativ mai favorabila a Maghiarilor, ce priveşte starea materiala si culturala, se datoreste nu atat poporului maghiar dela sate, care inca nu sta mult mai bine, ci nobilimii, functionarimii, jidanilor si altor elemente alaturate la cei mai tari.

Noi Romanii in deosebi n'am avut parte decat de persecutiile pe toate terenale, economic, cultural, religios. Marja majoritatie a stramoşilor nostri, fara de plata muncii lor nu puteau avea nimic. Proprietarii de pamant erau stapani si pe averea si pe viata iobagilor. Unde s'au vazut progrese economice si culturale intre astfel de imprejurari?

Si dupace deci unii s'au bucurat tot trecutul de privilegiile deosebite, iar alii au fost robi, despoiaţi de toate drepturile, urmurile acestor stari triste si nedrepte sa fie motiv ca si pe viitor sa fim nedreptati? Dupace acest popor a fost mereu despoiat de agonisala sa si a ramas sarac, aceasta, e motiv ca s'el mai despoi si de drepturile politice? Si aceasta ridicare ca baza de drept a ramasiilor stărilor medievale, perpetuarea nedreptatilor de veacuri, favorizarea acelorasi elemente, cari totdeauna au fost favorizate, nu sunt o nedreptate strigatoare la cer?!

Aloor.

Pentru fondul ziaristilor am primit cu posta de azi suma de 9 cor. Insoţita de urmatoarea scrisoare: On. Redactiunea! Cu ocaziunea casatoriei d-lui Vasile Campianu cu d-şoara Eudochia Soponescu din Budalec, serbată in 16 Februarie n. au contribuit la fondul ziaristilor romanii urmatorii domni: Vasile Micu 2 cor., Bajnozy sen. 2 cor., Bajnozy jun. 1 cor., Andrei Soponescu 1 cor., Teodor Soponescu 1 cor., Vasile Campianu 1 cor., Ferenczy Geza 1 cor. — In suma de 9 cor., pe care v-o trimitem prin mandat postal.

Sarmaşul-mare, 19 Februarie 1913. — Cu stima Pompeiu Botzan.

Atat tinerei perechi cat si contribuitorilor le exprimam multumiri.

Pentru preotii arhidiecezei Blajului. »Unirea« vesteşte, ca ministrul de culte a trimis Prea Veneratului Ordinariat suma de 103.647 98 cor. spre a fi impartita preotilor gr. cat. arhidiecezani, indreptatila la cincucenale.

Un furt indraznet. Dl. avocat Corneliu Marinescu, din baroul Ilfov (Romania) a fost Luna victima unui prea indraznet, furt, pe cand se afla pe strada cea mai populata a Bucureştilor. D sa esind de la Banca Nationala dupa ce incasase suma de 36.000 lei si vroind sa si aprinda tigara, se adresa unui in divid care-i esise in cale, cu tigara aprinsa. Pe cand, dl. Marinescu se caznea sa si aprinda tigara, gentilul sau neunoscut care nu era altul de cat un istet pungas, a sterpelit frumusel si pe nesimţite, din buzunarul d-lui Marinescu portofelul cu toti banii dl. Marinescu, a reclamat cazul la politie.

Necrolog. Subsemnatii aducem la cunostinta, ca scumpul nostru tata, frate, socru si bunice Nicolau Fapş de Borosjenö, consilier regesc si ministrial director de finante in Oradea-mare a incetat din viata subit, Luna in 17 Februarie nou, 1913, la 7 ore seara, in etate de 64 ani. Ramasişele pamantiale scumpului defunct, dupa serviciul funebrel ce va avea loc in locuinta sa din palatul de finante Joi, in 20 Februarie a c. inainte de amiazi, se vor transporta la Vidra, si se vor azeza spre vesnica odihna in cimitirul familiar, dupa ritul bisericii gr. orientale, Sambata, in 22. Febr. a c. — Oradea mare, Februarie 1913. Ileana maritata Dr. C. Steer, Aurora maritata Dr. R. Doboş si Romulus fiu si fiice v.d. Maria Meşş nasc. Papp soră, Dr. Coriolan Steer avocat si Dr. Remul Doboş medic generi. Steluţa, Nicu, Lia si Ileana nepoti.

Reuniunea famelor romane din Turda. Vazand rezultatul neasteptat al ciclului de conferinte, ce le a tinut in iarna aceasta si cedand si dorinlei generale, a hotarat, ca din prilejul ultimelor conferinte anuntate pe 2 Martie si n., sa aranjeze un mic festival impreunat cu o convensie sociala si cu dans. Aduce deci pe calea aceasta la cunostinta, ca cele doua conferinte din 2 Martie, in tregite cu cateva puncte de d. clamaţie, cu un duet de violina etc, se vor tine in sala cea mare dela hotelul »Elisabeta« incepul la 8 oare seara. Pretul de intrare de persoana 1 cor., pentru tarani 20 fleri. După ce invitatii speciale nu se fac, toti Romanii de bine din jur si departari sa se considere prin acestea de invitatii — Maria Vladuţiu, prezidentă, Dr. George Patacean, secretar.

Despre tradarea captanului Rodrig Gollescu ni se mai comunica: Din examenul minutios ce l-au inceput autoritatile asupra actelor si corespondenţei confiscate la locuinta lui Gollescu, s-a putut stabili, ca Gollescu se afla in corespondenţa cu ni-te indivizi din Galaţi, cu cari trata afaceri, cari dau mult de hanuit. Tot printre aceste acte s'au gasit fotografii, cari reprezinta forturile din Galaţi si parti interioare ale acestora, ceace constituie o dovada si mai mare despre intentiile criminale ale lui Gollescu. Dovedita fiind in mod desavarsit vinovatia lui Gollescu, atenuarea instructiei este indreptata acum asupra complicilor lui si a celor alii spioni implicati in aceasta afacere. Se zice, ca ar fi urmarii si trei foşti-offitieri, cari in curand vor cadea in mana autoritatilor. Deţinutul, — contrar stiri or raspandite mai nainte — se afla in o sare nervoasa foarte acuta. Deşi orice mijloc de a si curma viata, i a fost luat; cu toate acestea s'a dat ordin strict d lui capitan Ralet, comandantul inchisoarei militare, de a-l supraveghea neincetat.

Vizita arhiepiscopului catolic din Bucu estii la Blaj. Ziarele din Romania primesc din Blaj stirea, ca arhiepiscoprom. catolic din Bucureşti, monseniorul

Netzhammer a sosit zilele trecute la Blaj, pentru a vizita pe I. P. S. Sa Mitropolitul Mihalyi. Arhiepiscopul Netzhammer a vizitat toate institutiile de invatamant, azistand si la cursuri. Seara s'a dat un banchet festiy la mitropolie, la care au azistat vre-o 40 persoane, in mare parte canonici, profesori si preotii din Blaj. Arhiepiscopul Netzhammer s'a inapoiat apoi la Bucureşti.

Stiri din Romania. Despre inmortarea lui Alex. Djuvara ni se scriu urmatoarele:

Marţi la oarele 2 d. a a avut loc ceremonia inmortantării regretatului om de stat. Al. Djuvara, fost in cateva randuri consilier al Tronului. Serviciul religios a fost oficiat in biserica Sf. Gheorghe, unde corpul neinsuflit al lui Al. Djuvara fusese adus de dimineata si asezat pe un catafalce pierdut in mijlocul plantelor, florilor si corozanelor. Interiorul si fatada bisericii erau imbracate in dolii. Rugaciunile au inceput la oarele 2 si au fost spuse de catre I. P. S. S. Mitropolitul Primat inconjurat de numeroşi preotii. Printre numeroasele persoane cari au azistat la cere onia funebra au fost d nil ministri si o multime de alti barbati politici.

Dupa terminarea serviciului religios s-au pronuntat mai multe discursuri de catre dnii Ferechide, Take Ionescu, Antonescu, D Ghica, Pr Demetrescu si C. Banu. Siciul a fost asezat apoi pe carul mortuar, tras de 8 cai. In ac-st timp regimentul 6 Mihai Viteazu cu drapelul si muzica, un divizion de cavalerie si o baterie de artilerie au dat onorurile. Pe strazile, pe unde a parcurs cortegiul, un public numeros a adu ultimul omagiu celui ce a fost Al. Djuvara, descoperindu-se cu pietate.

Altaeri inainte de amiazi s'au prezentat d-lui N Xenopol, ministru de industrie, d-nii Poni, preedintele asociatiunii pentru inaintarea stiintelor si dr. C. I. Istrati, secretarul general al acestei institutii, spre a discuta asupra viitorului congres international petrolifer, ce se va tine in luna Septembrie la Bucureşti. Dl. ministru N Xenopol a promis cel mai larg concurs pentru reusita acestui congres. D sa si prevazut o suma de 6.000 lei pentru chetuellele necesitate de congres.

M. S. Regele a primit, din partea M. S. Regelui Bulgarilor, o scrisoare de felicitare drept raspuns la notificarea ce i s'a facut de catre suveranul Romniei pentru nasterea A. S. R. Principei Mircea.

Incendiu din Sтамбуl, amintit in numarul trecut, —dupa cum veseste o telegrama sosită eri — continua cu mare violenta. Focul se departeaza din spre Sfanta Sofia si s' indreapta in directiunea moscheii sultanului Ahmed si a ipodromului. Au ars peste 200 case, intre cari si 40 pravalii, situate vis a vis de moscheea Sf. Sofia. Numeroase familii, mai ales de functionari, au ramas fara adăpost. Mai multe familii s'au refugiat in moscheele Ahmed si Sf Sofia.

AVIZ. In Cafeneaua »Elite« concertează azi Karlo Geza cu renumita sa Capela de muzica 2-4.

Paulus.

Precum era de prevazut, fata de concertul de Marţi seara 4 Martie n. al reuniunii noastre de cantari, cand se va reprezenta marele oratoriu Paulus de Mendelssohn, se manifesta o deosebit interes in publicul romanesc din Braşov si imprejurime. Din provincie au sosit numeroase intrebări cu privire la punerea in vanzare a biletelor. Pentru orientarea onoratului public romanesc se comunica, ca biletele se vor pune in vanzare saptamana viitoare incepand de Vineri dimineata in libraria Ze dner.

Pretul locurilor este urmatorul: Balcon 5 cor., Fotel 4 cor., Parchet 1 3 cor., Parchet II 2 cor., Parchet inalt si galerie 1 c r. 60 b. Loc de stat 1 cor. 20 b. Studentii 80 b.

Membrilor reuniunii de cantari si gimnastica (onorari, ajutatori si activi) li-se vor libera bilete saptamana viitoare in zilele de ero r si J, in localul casinei romane. Cu acest prilej stim. membrii li pot achita taxele de membru.

Partile mai mari de solo le vor canta d-na Timi Nemes (sopran) eleva conservatorului din Bucureşti. d-l D. Folescu mult apreciatul bariton bucuureştean si parintele Vasile Popovici, distinsul nostru tenorist.

Litere, arte si stiinte.

Diplomatia europeana si Tarile Romaneşti in veacul al XVIII-lea.

Paris, Februarie 1913.

Urmare.

Tot in vremea aceasta Ardealul cade sub armele Austriacilor Stiiti de doua parti de Nemti si de Turci, Romanii se prabusesc politice, te si de aceasta tristă întâmplare profită Grecii. Acestia inaugurează epoca protecţiunii streine. Ruşii, cari la inceput purtau un oarecare respect Moldovei — Petru cel Mare copiasse legislaţiunea a acestei ţări — incep sa se amestece tot mai mult in politica ei, caci cum ar fi putut acesti Ruşi ambicioşi să lase, ca Austria singura să si întinză puterea ei spre răsărit. Si ne putem convinge, dacă vom cerceta mai cu băgare de seamă pricinile întâmplărilor mai insemnate din această epocă, că mai mult Nemţii au fost cauza perdelor teritoriale ale Polonezilor si ale noastre. Acesta doua puteri si-au implinit gusturile lor de rivalitate pe spatele bieteii Poloniei si mai tarziu a Bucovinei si a Basarabiei romaneşti. Ajungand la soartea de a fi socotite de provincii turcesti tarile romaneşti trebuiau să plătească pentru toate păcatele împărăţiei turcesti. Domnii Moldovei încercară, precum era si firesc, alianta cu Ruşii, car bătuti împreună cu ei sunt siliti să iscalescă umilitorul tratat de la Prut din 1711. Austria, ostentită de altfel de îndelungatul războiu francez de la sfârşitul veacului trecut, porneşte războiul din nou. Prin tratatul de la Passarowitz, din 1718. ea re câştigă Panatul precum si Pelgradul. Mărul de ceartă al acestui congres era fireşte Muntenia romanească.

Nemţii precum si Turcii voiau să capete Muntenia, cei dintai sub pretext de achiziţiune, cei din urmă sub pretext de menţinere.

In şedinţa a cincina a congresului plenipotentiarii germani reînnoiră, spre uimirea plenipotentiarilor Turci, cerea ce o făcuseră si în congresul dela Karlovitz, adică de împărţi cu Turcia suzeranitatea peste cele doua ţări romaneşti.

Sultanul împotrividu-se din toate puterile, plenipotentiarii nemţi cerură asiniunea întreaş a Moldovei si Munteniei. Divanul turcesc doritor de a face pace însărcină pe plenipotentiarii săi, să cedeze Muntenia întreaş.

Dar in urma stăruinţei Domnului Munteniei Ioan Mavrocordat, Turcia nu cedă Austriei decât o parte a ţării, adică Oltenia.

Ruşii nu uitaseră dezastrul dela 1711. Ei socotiră de potrivit a se alia cu Nemţii, cu cari de altfel n-aveau nici un contact direct, fiind despărţiţi de Poloni si Moldoveni — căci altfel aceste doua popoare ar fi ajuns de sigur in conflict cu Austria. In luptele cari pregătiră pacea si tratatul dela Belgrad din 1739, in care Austria perdu din nou ceace câştigase la Passarowitz si cari se începură in 1736, intrară si Austriacii si Ruşii E de in semnat in acest perid amestecul Franciei in acest conflict. Prin ambasadorul său din Constantinopol, Villeneuve, ea se imble de mediatore între Turci si Austriaci, însă fără succes. Ruşii însă intrară învingători sub conducerea mareşalului Münnich in Iaşi, iar Valahia lişi căpătă din nou Oltenia, ceace înselele atât ne bieri cât si pe poporul, săul de Nemţ de-a se vedea aştiaşi d'n nou su' hegemonia turcesca. Intr'adevar domnia turcesca era totu-i mai bună. Cruzimile săvârşite in aceste vremi de ostirea austriacă, care nu crută de despoiare nici sfintele mănăstiri si biserici rom neşti sunt într'adevar prea puţin cunoscute si luate n socoteală. Domnul sturza uită însă să o amintească.

In această vreme — scrie domnul Sturdza — luă o formă tot mai precisă in cabinetele europeneşti principiul »integrităţii împărăţiei otomane« care ajunse si a rămas până in zilele noastre o dogmă încă citată a diplomaţiei europene dogmă, care costă foarte mult pe nenorocitiile de Romani, cari plătiră oalele sparte de certele turcesti, prin deşoarea succesivă a pământurilor lor, numai si numai in urma principiului integrităţii imperiului otoman.

(Va urma).

Teatru, concerte si petreceri.

Cas na română din Beius. Invită la Balul ce il va aranja in favorul bibliotecii sale, Sambata in 1 Martie

st. n. 1913, in sala cea mare a »Ospătării opidanec« din localitate. Inceputul la oarele 8 seara. Costumele naţionale sunt bine văzute.

Corul bisericii ort. romane din Budapesta va aranja la 2 Martie st. n. in sala festiva dela Pester Lloyd concert urmat de dans cu concursul d-şoarelor: Iuliana Mihali de Apşa, Della Plopu si V. Iorga. Programul cuprinde mai multe puncte de cor, solo de cant. si violina. Programul concertului se va publica in zilele viitoare. Sperăm ca publicul romanesc din capitala si provincie va da tot sprinjul moral si material nizuinţelor frumoase ale corului romanesc din capitala

Arşi si reviste.

Au apărut: Povestii Ardeleştii, culesc din gura poporului de Ioan Pop-Botez-mul (Partea I-V) Ediţia II. Editura librăriei Ioan I. Ciurcu, Braşov 1913. — Preţul cor. 250 Trimise franco pe poştă cor. 280. De vânzare la toate librăriile.

In Biblioteca pentru toti: Nrii 747-748 T. Burneth: Micul Lord — trad. de Iosif Nădejde. Educatori si in general părinţii, cari au volt să facă educaţia copiilor lor prin cetit, s'au isbit întotdeauna de lipsa unor cărţi atrăgătoare pentru copii, cu conţinut moral si educativ si, in acelaşi timp, de o necontestată valoare literară. Printre puţinele lucrări din literatura universală cari răspund acestui scop, una din cele mai bune este fără îndoielă Micul Lord Fauntleroy de Fr. Burnett. Este cartea ideală de educaţie si nu există limbă cultă, in care să nu fi fost tradusă. Traducerea romanească a d lui Iosif Nădejde este desavarsită din toate punctele de vedere. Lucrarea e însoţită de numeroase si reuşite ilustraţii.

ULTIME STIRI.

Viena, 20 Febr. »Neue Freie Presse« apreciand procesul Lukács-Désy, observă că nu e eschisă o criza de cabinet in Ungaria. Şanse de a fi incredinţat, cu formarea unui nou cabinet o au afirmative Buran, fost min. comun de finanţe, sau min. de honvezi Hasai.

Bucureşti, 20 Febr. Din cauza intervenţiei marilor puteri la Sofia pentru satisfacerea cererilor României s-a anănat tinerea consiliului de ministri de eri. Guvernul român, aşteaptă rezultatul acestei intervenţii pentru ca si ştie ce atitudine si ia. Informaţiunile primite de guvernul român permit să se creadă într'o opianare paşnică a diferendului, Bulgaria fiind silită in urma intervenţiunei marilor puteri, intervenţie la care s'a asociat si Rusia, să satisfacă in totul cererile României. Tot in chestiunea diferendului d. Titu Maiorescu, preşedintele consiliului de ministri si ministru de externe, a fost primit eri inainte de prânz într'o lungă audienţa de către M. S. Regele.

Londra 20 Febr. Magiaroff, delegatul bugar la Londra, si a exprimat speranţa că diferendul româno-bugar se va aplană. Bulgaria in nici un caz nu va ceda Silistra.

Constantinopol, 20 Feb. Diminecă o divizie bulgară, fiind protejată de vasele greceşti, a atacat forturile Napoleon si Victoria dela Burtur. Bulgarii au fost respiaşi cu mari pierderi. In ura unui al doilea atac, turcii au fost nevoiţi să părăsească acele forturi. Mai tarziu însă, turcii au luat ofensiva, recucerind forturile. Bulgarii s-au retras până la Kadikoi.

Dupa o alta stira sosită la Poarta, trupele bulgare au ocupat forturile Napoleon si Victoria. Numai fortul Sultanie a rămas in posesiunea a turcilor. Comandantul dău Gallipoli a cerut guvernului să-i pună 20 vase de transport la dispozitie, ceasta ca o măsură de prevedere.

POSTA REDACŢIUNELI.

Burel. Fîind o upată foişa, vom da pe Macario numai in săptămăna viitoare. Salutări.

Proprietar

Urmasii: Buras & Comp. Iaşi, Biserica Sf. Iosif.

Grünwald Albert Fabrică de mobile Asortiment enorm de mobile de pranzator, dorim tor, salon si odăi de domni. Comande după desin. Preţuri eftine. (26 21) Serviciu punctual.

„Câmpiana“

instituit de credit și economii, societate pe acții în Mociu.

takarék és hitel intézet részvénytársaság Mócsoson.

Convocare.

Domnii acționari ai institutului de credit și economii „Câmpiana“ societate pe acții în Mociu să convoacă la a

a VII-a adunare generală ordinară,

care se va ține în Mociu la 13 Martie st. n. 1913 la 10 ore a. m. în localul institutului cu următorul:

Program:

1. Deschiderea și constituirea adunării.
2. Statorirea numărului acționarilor prezenți și a acțiilor reprezentate.
3. Raportul direcțiunii și al comitetului de supraveghere și darea absoluturului.
4. Citirea bilanțului pro 1912 și împărțirea profitului net.
5. Eventuale propuneri.

Direcțiunea.

N. B. Domnii acționari, cari voiesc a participa la adunarea generală sunt rugați a-și depune acțiunile înainte cu 24 ore la casa institutului sau la alt institut membru la „Solidaritatea“, producând revers despre deprecizarea acțiilor tot cu 24 ore înainte de adunarea generală conform § 21 din statute. Plenipotențiați au a-și depune documentele de plenipotență tot în același timp.

Contul Bilanț cu 31 Decembrie 1912. — Mărlug számla 1912 évi december 31-ével.

Active — Vagyon	Cor.	fil.	Passive — Teher	Cor.	fil.
Casa — Pénztárkészlet	4281	10	Capital social — Részvénytőke	100000	—
Cambii — Váltótárca	908728	82	Fond de rezervă — Tart.-al.	48948	39
Imprumuturi hipotecare	—	—	Fond de perderi — Veszt.-al.	2365	75
Jelzálog kölcsönök	61704	—	Fond de penz. — Nyag.-alap	4132	97
Obligațiuni caventate	—	—	Fond de binefaceri — Jótékony-célú alap	5730	80
Kötvénykölcsönök	15285	—	Depuneri spre fructificare — Betétek	53209	80
Efecte — Ertékpapírok	3500	—	Reescont — Visszleszámitolás	282694	—
Realități — Ingatlanok	12000	—	Creditori — Hitelezők	6077	30
Debitori — Adósok	8071	61	Interese anticipate — Átmeneti kamat.	17149	42
Mobiliar — Butorozat	1180	—	Profit net — Tiszta nyereség	21531	94
Interese de reescont anticipate — Visszleszámitolási előlegzett kamatok	3789	64			
	1018540	37		1018540	37

Contul profit și pierdere în 31 Dec. 1912. — Nyereség és veszteség számla 1912 dec. 31-ével.

Debit — Tartozik	Cor.	fil.	Credit — Követel	Cor.	fil.
Interese — Kamatok:			Interese — Kamatok:		
După depuneri spre fructificare			dela cambii — váltok után	86815	87
— Betétek után	30810	13	„ Imprumuturi hipotecare		
„ fond de rezervă — tartalék alap után	2770	62	„ jelzálogkölcsönök után	4947	24
„ reescont — Visszleszámitolás után	21565	17	„ obligațiuni caventate — kötvények után	1169	63
Salare — Fizetések:	55145	92	„ acții — részvények után	75	—
Spese de birou și porto — Irodai és portó költségek	8323	55	„ cont curent — folyószámla után	578	55
Contribuțiuni — Adók:	4332	33	Provizioni — Jutalékok	7532	86
Dare directă și comunală — Egyenes és községiadó	7018	52	Chirie — Háabér	520	—
10% dare după int. de dep. — 10% Betéti kamatazó	3080	91			
Competințe de timbru — Bélyegillet.	10099	43			
Amortizări — Leírások	85	92			
Profit net — Tiszta nyereség	2319	86			
	21331	94			
	101638	95		101638	95

Mociu — Mócs la 31 Decembrie 1912.

Ioan Dan dir. esec. — v. igazz. Victor Muntean Nicolau Frâncu m. p., contabil — könyvelő.
 revizor expert al „Solidarității“ „Solidaritatea“ szakértő revizora.

Direcțiunea. — Az igazgatóság.

Dionisie Simon m. p. aleaók Ioan Leoca m. p. Teodor Justian m. p. Marius Elekes m. p.
 Valeriu Rusu m. p. Dr. Sevr Dan p. m.

Controlând conturile de mai sus cu cărțile institutului, le-am aflat în consonanță. — F nti számlákat az intézet könyveivel összehasonlítva megegyezőeknek találtuk.

Mociu — Mócs la 1 Februarie 1913

Comitetul de supraveghere — Felügyelő bizottság

C. Hertia m. p. N. Caciula m. p. Iuliu German m. p. Vasile Hopârtean m. p. Emil Pop m. p.

Bere Salvator de München (Paulanerbräu).

La dorința Onor. mei mustiri, pui în vânzate pe lângă berea de Pilsen (Kaiserquell) și mondial renumita Bere de München Salvator. — Rog onor Public să se convingă de excelența calitate a acestei beri.

CU DEOSEBITĂ STIMĂ

G. Rotenbächer

Proprietarul Restaurantului „Transilvania“.

Văpsitoria artistică de lux și curățire hemică

G. SOLINGER Succesori.

Str. Spitalului 64, vis-à-vis cu Hotel Coroană.

se recomandă pentru toate lucrările ce cade în branșa aceasta. Curățire hemică de garderobe de dame și domni, în mătase, lână, bumbac, întindere modernă de perdele pe cadre patent etc. Costume de bărbați se curăță hemic și reparază în at-

NOVITATE! lina propria ca nouă. NOVITATE!

— PENE DE STRUȚ —

se curăță sau vopsește în colorii moderne și leagă cu preț ieftin în Pleureuse. Rochii de dame, haine bărbătești se vopsește în colorii moderne, asemenea stoffe de mobile, perdele de lână, draperii etc. Negru pentru jelit la dorință se execută în 48 ore.

Mai departe se primesc pentru sezonul de eamnă, mantale de pluș de dame, precum și baltoane de domni spre curățire cu abur.

Oscar. mașini se înfățișează ireproșabile. Rog de spațiu.

Mobile

in fiecare stil și execuție, se găsesc ieftine, și pe lângă cele mai avantajoase condiții la

Asociațiunea de vânzare de mobile, Strada Vămi Nro 36.

Tot aci se găsesc dormitoare, eleganc, sofrageții, odăi pentru domni și alte aranjamente interioare.

Covoare de Tolnay cu prețul fabricii se capătă numai aici. — Se servește cu preliminar de prețuri gratuit. —

Cine voiește a-și procura bandaje

bune pentru vătămătură

să se adreseze cu încredere la firma de mai jos. Recomandă exclusiv fabricatul propriu de bandaje de vătămătură, de burtă, gradhalter suspensoriu și toți articoli necesari pentru îngrijirea bolnavilor. Lucrează corsete orthopedice, picioare, mâni artificiale și toți articoli de bandaj. La comanda de bandaj de vătămătură mă rog de măsura circumferenței corpului și dacă bandajul se folosește pentru partea dreaptă sau amândouă părțile.

Deposit exclusiv de preservative

Gumă și bășică de pește

Comandele se execută cu LEINER GYULA — Bandagist chirurgic. — prețuri moderate și cea Brașov, Strada — mai mare discreție — Sf-lui Ioan Nr. 4.

Georg Barthelmie

Mehanic.

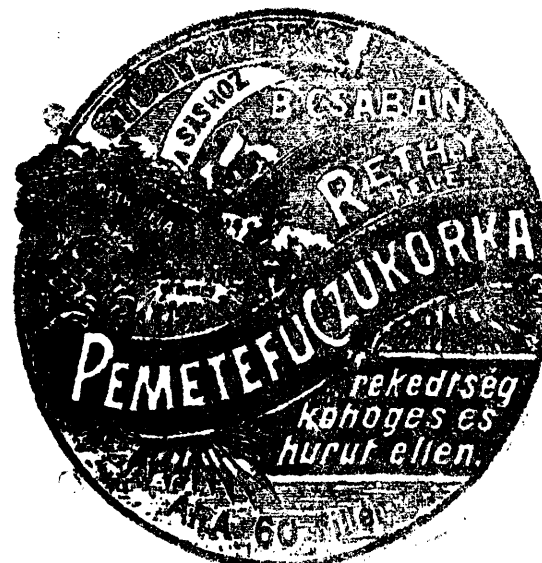
Brașov, Strada Porții 41. Colțul Stradiei Sf. Ioan.

Afacere specială cu mașini de scris, scotit, dictat cusut. Aparat Electric. Lampe de buzunar, Gramophone, Placă, Ace, Bände colorate, Hârtie și toate aparatențele U-tensiliilor etc.

Atelier mehanic fin.

Telefon 380.

Școală de scris cu mașina.

Contra tusei, răgușelei și c tararului are efectul mai bun BOMBOANE PEMETE

ae lui RETHY

a se observa, ca la cumpărare să se ceară, expres Bomboane Rethy, deoarece sunt multe imitații rele.

1 Carton 60 bani.

și cumpărăm nu mai Pemete bomboane.

J. Brute